

# • FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 16.

Lýsingarprisur fyri petitreglu: 30 oy, a forsiðni,  
20 oy, a 3. og 4. síðu. Við stórrí lýsingum læst  
avsiðtúr í prísinum.

Tírsdag hin 19. april 1932.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið  
verður bilagt á posthúsinum, brævasvarstodum  
og skrivstovuni. Telf. 143.

6. árg.

## En socialistisk Verdens- Økonomi- Plan.

Af F. M. Wibaut, Medlem af den  
hollandske Rigsdags 2. Kammer.

»Redningen« har vor frem-  
trædende hollandske Partifælle  
F. M. Wibaut kaldt en Bro-  
chure, han har udsendt gennem  
det hollandske Socialdemokrati.  
I denne udkastes Tanken om  
en Verdens-Økonomi-Plan som  
en Opgave, der maa tages op til  
Udformning af den politiske og  
faglige Internationale. Wibauts  
Forslag lyder i sine væsentligste  
Punkter saaledes:

1. Kapitalismens Uhold-  
barhed for Menneskeheden  
store Flertal har altid været en  
socialistisk Overbevisning. Men  
den stadig større Kredse ram-  
mende Eksistens-Usikkerhed har  
nu ogsaa oplyst andre, der tid-  
ligere ikke interesserede sig det  
ringeste for de socialistiske An-  
skuelser, om Rigtigheden i Dom-  
men over Kapitalismen.

2. Findes der en Red-  
ning? Svaret herpaa er meget  
ligetil: den eneste Redning er  
Socialismen, der vil lade alt  
menneskeligt Arbejde tjene til  
Tilfredsstillelse af hele Menne-  
skhedens Behov, og som vil  
lade den vidunderlige Forøgelse  
af Arbejdets Produktivitet, den  
moderne Teknik har muliggjort,  
blive til en Velsignelse for alle.

Kan dette Maal naas i Løbet  
af kort Tid? Det er trist at  
maatte sige: Nej! Redningen  
fra Kapitalismens Elendighed  
har som Forudsætning Jordens  
og Produktionsmidlernes Over-  
tagelse af Samfundet — og der  
findes intet Land i Vest-Europa,  
hvor Arbejderklassens Kræfter  
evner at opfylde denne Forud-  
sætning, hvad enten det saa  
maatte ske ad loyelig Vej eller  
— til Fremskyndelse af For-  
andringerne — gennem en  
Revolution.

Ganske vist, denne Forandring  
i Ejendomsforholdene er tilveje-  
bragt i Sovjet-Rusland.

Men selv om det i Europas  
vestlige Lande lykkedes at ge-  
nemføre en hastig Nationalise-  
ring af Jord og Produktions-  
midler, vilde da — ad den af  
Rusland vandrede Vej — den  
socialistiske Ordning af Verdens-  
økonomien være rykket nær-  
mere? Nej. Ikke engang selv  
om Nationaliseringen ogsaa  
gennemførtes i Nordamerikas  
forenede Stater, i Syd-Amerika,  
i Kina og Japan osv.

3. Anvendelsen af Sovjet-

## Gånglåt.

Av O. Thunman.

Vi gå over dagstænkte bärge, bärge, bärge,  
som lånt av smaragden sin färg, färg, färg.  
Sorger ha vi inga,  
våra glada visor klinga,  
när vi gå över dagstænkte bärge, bärge, bärge.

De gamla, de kloka må le, le, le,  
vi äro ej förståndiga som de, de, de,  
ty vilka skulle sjunga  
om våren den unga,  
om vi vore kloka som de, de, de!

O, människor, förglömmen er gråt, gråt, gråt,  
och kommen och följn oss åt, åt, åt!  
Si fjärran vi gånga  
att solskenet fånga,  
så kommen och följn oss åt, åt, åt!

Så gladeligt hand uti hand, hand, hand,  
nu gå vi till fågel Fenix' land, land, land.  
till det sagoland som skiner  
av kristaller och rubiner,  
nu gå vi till fågel Fenix' land, land, land.

De väldiga skogarnas sus, sus, sus,  
gå mäktiga som orgeltoners brus, brus, brus,  
Och livets vardagsstråta  
så lätt är att förgåta  
vid de väldiga skogarnas sus, sus, sus.

Den vägen som leder till min vän, vän, vän,  
den är både stenig och ojämn, jämn, jämn.  
Och därför vill jag laga  
att stenarna borttaga  
på vägen som leder till min vän, vän, vän.

Om vägen ibland synes lång, lång, lång,  
om livet syns mörkt någon gång, gång, gång.  
Ja, då börja vi unga  
så gladeligt att sjunga,  
ty vägen blir kort under sång, sång, sång.

Små flickor (gossar), små flickor (gossar) åt er, er, er,  
min fattiga visa jag ger, ger, ger.  
Min visa den är ringa,  
men glatt skall den klinga,  
Små flickor (gossar), små flickor (gossar), för er, er, er.

regimet kan ikke bringe  
Redning udenfor Rus-  
lands Grænser. Kun i Rus-  
land, som i Størrelse næsten er  
en Verdensdel, og som er i Be-  
sidde af udmønstrede Hjel-  
pekilder og har meget forskel-  
lige klimatiske Forhold, er et  
nationalt Økonomifællesskab i  
det mindste tilnærmelsesvis op-  
naaeligt. Men det er ikke Til-  
fældet i noget andet Land. Og  
selv om det var, saa vilde en  
socialistisk Produktionsmaade  
dog aldrig kunne fremstaa af en  
Sum af autarke (i sig selv hvil-  
ende) Økonomienheder.

Styrken i vor Agitation for  
socialistisk Økonomi har altid  
været vor Maalbevidsthed, vor  
Erkendelse af Nødvendigheden  
af, at hvert Land i første Række  
fremstillede saadanne Goder til  
Verdensforbruget, som der i det  
paagældende Land var de natu-  
rlige Hjelpekilder til eller andre  
gunstige Forudsætninger for.

4. Redningen findes i  
den planmæssige, paa so-  
cialistisk Grundlag hvilende  
Ordnung af Verdens-  
økonomien som Helhed.

Overstiger virkelig Forberedelsen af en Plan til Verdens-  
økonomiens Organisering men-  
neskelige Kræfter? Det skulde  
vi dog ikke antage. Opgaven  
kan sammenlignes med Central-  
ledelsen af vore største inter-  
national Truster og Karteller.  
Ogsaa deres Opgyngning er Men-  
neskeværk, selv der, hvor det  
slet ikke er de berømte Direk-

torer, der er de virkelige Orga-  
nisationer. Verdens planmæssige  
Opbygning vil blot omfatte et  
endnu større Omraade.

5. En Opgave for Socia-  
listisk Arbejder-Internationale  
og International faglig Central.

Tvivler man virkelig om, at  
de to Internationaler raader  
over aandelige Kræfter, der er  
nødvendige til at udarbejde et  
Udkast til en Verdens-Økonomi-  
Plan? Deres Opgave vilde jo  
blot begrænse sig til Udarbej-  
delsen af Forslaget som saadant,  
thi saa saare dets Gennemførel-  
lighed var blevet klar, vilde  
andre Grupper, der var interes-  
seret i Økonomiens Ombygning,  
understøtte Arbejderklassen og  
forstærke dens Tryk paa de re-  
spektive Regeringer, saa disse  
ogsaa maatte erklære sig villige  
til Medarbejde ved den inter-  
national Gennemførelse.

6. Socialisering i alle  
Land.

»Socialiseringen kan«, udtaler  
det hollandske Partis Beretning  
1920, »kun gennemføres lidt  
efter lidt«. Denne These er stad-  
ig rigtig. Dybe Indgreb i Ejendomsforholdene er uundga-  
elige, og deres Uafvendelighed  
er siden 1920 blevet stadig klarere.

Men til nu er der os intet  
Land bekendt, hverken i Vest-  
Europa eller Amerika, hvor  
»Ekspropriationen«, som vi for-  
staa den, er mulig paa plud-  
selig og radikal Maade.

Desuden maa i Almenhedens

Interesse fremfor alt undgaas en  
pludselig og omfattende Stands-  
ning af det økonomiske Liv.  
Først maa de Organer, der skal  
overtage de økonomiske Funk-  
tioner, være parate; netop den  
russiske Revolution har dog  
lært os, hvor skæbnsvangre  
Følgerne er af pludselige, radi-  
kale Indgreb i den givne øko-  
nomiske Ordning.

Vor Socialiseringsberetning ud-  
taler om Omfanget af Sam-  
fundets Overtagelse af Virksom-  
hederne:

»I første Række kommer:

a) de kapitalistiske Monopoler  
og Erhvervsgrene, der allerede  
er stærkt koncentrerede,

b) Bjergværksdrift, Samkvems-  
midler, Elektricitetsværker,

c) de Erhvervsgrene, som  
fremstiller livsvigtige Fornoden-  
heder (Næringsmidler, Beklæd-  
ning, Boligbygning, Byggemate-  
rialer).«

Ogsaa Socialiseringen af Land-  
bruget er uundgaelig, men dens  
Metoder er ikke de samme som  
for Industrien.

7. Samfundsherredømme  
over Bankvæsen og Penge-  
omløb.

Aarene siden 1920 har lært  
os, at Socialisering af Produk-  
tion og Fordeling kun er mulig,  
naar Samfundet besidder Disposi-  
tionsret over Bankerne og i  
første Linje over Seddelban-  
kerne.

8. For Fordelingen og  
Smaahandelen vil det vise  
sig nødvendigt i hvert Land at

skabe nationale Organer som  
Grundlag for Opbygningen af  
Helheden; i mange Retninger  
vil disse ligne Forbrugsforenin-  
gerne, men naturligvis uden at  
have Plads for Begrebet »Med-  
lemsskab«.

9. Et Økonomiraad i  
hvert Land maa — som for-  
muleret i Socialiseringsberetnin-  
gen — danne Grundlaget for  
Forbindelsen mellem de socia-  
liserede Erhvervsgrene. Det skal  
bistaa ved Udligning af Arbejds-  
forhold og fremme tekniske  
Fremskridt samt forberede vi-  
dere Socialisering og aflaste Par-  
lamentet, hvor det drejer sig  
om delvis Socialisering. Hermed  
er forbundet den Tanke, at  
ogsaa for de enkelte socialise-  
rede Bedrifter vil egne Organer  
være nødvendige. Sammensæt-  
ningen af samtlige Organer skal  
udvise, at Forbrugerinteresserne  
har Forrang.

Over disse Enkelt-Stats-Orga-  
ner skal som Leder af den  
planmæssige Verdenshushold-  
ning staa et øverste Økono-  
miraad.

10. Et internationalt Bu-  
reau for Arbejdsforhold-  
dene.

Her ligger den Tanke nær til  
dette Formaal at foretage en  
Omdannelse af det internatio-  
nale Arbejdsbureau.

11. Tiden er moden.

Kapitalismens Blomstringstid  
— hvor Privatinteressernes Ud-  
foldelse, Konkurrencen og Pro-  
fitbegæret faktisk førte til en  
for Menneskeheden nogenlunde  
antagelig Fyldestgørelse af Be-  
hovene — er forbi.

Den nuværende Kises Betyd-  
ning er, at den forlængst er  
vokset fra en Krise i Kapita-  
lismen til en Kapitalis-  
mens Krise.

Millioner af Mennesker stiller  
Spørgsmaalet: hvad nu? Hvor-  
ledes er en Forbedring af For-  
holdene mulig?

Derfor er Tiden nu moden  
for det socialistiske Svar: det  
kan kun blive bedre gennem en  
Verdens-Planøkonomi, der ska-  
ber Ligevægt mellem Verdens-  
produktion og Verdensbehov,  
sikrer gode Arbejdsforhold og  
en højere almindelig Livsstan-  
dard. Og som giver Haabet om,  
at man senere kun i Historie-  
bøgerne vil kunne læse om den  
daarlige gamle Tid, da man  
havde Arbejdsløshed.

Alle kenges efter en saadan  
Ordnung, alle undtagen en for-  
holdsvis lille Gruppe, der er  
direkte interesseret i Kapitalis-  
mens Opretholdelse.

Men Initiativet hertil maa Ar-  
bejderklassen tage, som den  
Klasse, der som Helhed lider